Lietas Nr. 19520032223
KA06-0045-25/4
ECLI:LV:ZAT:2025:1021.19520032223.15.S

Zemgales apgabaltiesa

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā 2025. gada 21. oktobrī

Tiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Inga Akmeņlauka,
tiesneši Raimonds Rinčs un Ilze Vanaga,
piedaloties prokuroram Pāvelam Fiļipovam,
aizstāvjiem Petrai Janulei un Jānim Ernstsonam,
izskatīja apelācijas kārtībā atklātā tiesas sēdē krimināllietu /Persona A/, personas kods /Personas kods /, /Persona B/, personas kods/Personas kods /, un /Persona C/, personas kods /Personas kods /, katra apsūdzībā pēc Krimināllikuma 231. panta otrās daļas saistībā ar Rietumzemgales prokuratūras prokurora Pāvela Fiļipova apelācijas protestu, apsūdzētā /Persona C/ aizstāvja Jāņa Ernstsona un apsūdzētā /Persona A/ aizstāves Petras Janulesapelācijas sūdzībām par Zemgales rajona tiesas 2023. gada 26. oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar pirmās instances tiesas spriedumu /Persona C/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 231. panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu un probācijas uzraudzību uz 2 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51. pantu, daļēji pieskaitot neizciesto papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu pēc Zemgales rajona tiesas 2021. gada 19. marta sprieduma, galīgais sods /Persona C/ noteikts – brīvības atņemšana uz 1 gadu, probācijas uzraudzība uz 2 gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 4 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52. pantu brīvības atņemšanas soda laikā ieskaitīta aizturēšana un apcietinājums no 2023. gada 29. janvāra līdz spriedums stāsies spēkā.

Drošības līdzeklis – apcietinājums – /Persona C/ atstāts negrozīts.

[2] Ar pirmās instances tiesas spriedumu /Persona A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 231. panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 10 mēnešiem un probācijas uzraudzību uz 1 gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52. pantu brīvības atņemšanas soda laikā ieskaitīta aizturēšana un apcietinājums no 2023. gada 29. janvāra līdz spriedums stāsies spēkā.

Drošības līdzeklis – apcietinājums – /Persona A/ atstāts negrozīts.

[3] Ar pirmās instances tiesas spriedumu pēc Krimināllikuma 231. panta otrās daļas notiesāts /Persona B/, par kuru spriedums apelācijas kārtībā nav pārsūdzēts.

[4] No /Persona A/ un /Persona B/ solidāri par labu cietušajam /Persona D/ piedzīta materiālā kaitējuma kompensācija 18*euro* un par labu valstij 1550 *euro* Juridiskās palīdzības administrācijas izmaksātā valsts kompensācija cietušajam, nosakot termiņu to labprātīgai atlīdzināšanai – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas un, uzliekot pienākumu iesniegt tiesai dokumentus par kaitējuma kompensācijas atlīdzināšanu.

No /Persona A/ piedzīti par labu valstij procesuālie izdevumi 763*euro*par aizstāvju G. Štauera un P. Janules sniegto juridisko palīdzību, no /Persona C/ piedzīti par labu valstij procesuālie izdevumi 1137,45*euro*par aizstāvju P. Janules, G. Štauera un J. Ernstsona sniegto juridisko palīdzību, nosakot termiņu to labprātīgai atlīdzināšanai – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

/Persona B/, /Persona A/ un /Persona C/ noteikts pienākums pieteikties nākamajā darba dienā pēc atbrīvošanas no brīvības atņemšanas iestādes Valsts probācijas dienesta /Struktūrvienība/.

Ar spriedumu izlemts jautājums par rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem.

[5] Ar pirmās instances tiesas spriedumu /Persona B/ un /Persona A/ katrs atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka rupji traucēja sabiedrisko kārtību, kas izpaudās acīmredzamā necieņā pret sabiedrību un bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru un uzņēmumu darbu (huligānisms), kas izdarīts personu grupā un saistīts ar miesas bojājumu nodarīšanu cietušajam.

/Persona C/ atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka personu grupā rupji traucēja sabiedrisko kārtību, kas izpaudās acīmredzamā necieņā pret sabiedrību un bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru un uzņēmumu darbu (huligānisms), šādos apstākļos.

2023. gada 28. janvārī laika posmā no plkst. 16.55 līdz plkst. 17.00 /Persona B/, /Persona A/ un /Persona C/, būdami alkohola ietekmē, atradās ārpusē pie tirdzniecības centra /Nosaukums A/ ieejas /Adrese /. /Persona B/ un /Persona A/, izrādot acīmredzamu necieņu pret sabiedrību, vietā, kur ir liela cilvēku kustības plūsma, atklāti paužot vispārzināmu uzvedības normu ignoranci, uzvedās skaļi, izteica lamuvārdus garām ejošajiem /Persona D/ un /Persona E/.

Turpinot savas huligāniskās darbības, /Persona A/, /Persona B/ un /Persona C/, izrādot īpašu cinismu un traucējot apkārtējo cilvēku mieru, vietā, kur ir liela garāmgājēju plūsma, traucējot personām mierīgi apmeklēt tirdzniecības centru /Nosaukums A/, huligānisku motīvu vadīti, bez jebkāda iemesla izturējās agresīvi pret /Persona D/ un /Persona E/.

/Persona A/ tīši vienu reizi ar labo kāju iespēra /Persona D/ pa galvu, kurš no saņemtā sitiena nokrita zemē un zaudēja samaņu. Tad /Persona A/ uzbruka /Persona E/, tīši ar labo kāju vienu reizi iespēra /Persona E/ ķermeņa vidusdaļā, ar kreiso kāju divas reizes iespēra ķermeņa vidusdaļā, ar kreiso dūri vienu reizi iesita pa galvu un ar labo dūri iesita pa galvu, vienlaikus nobiedējot garāmgājējus.

Vienlaicīgi /Persona B/ tīši trīs reizes ar labo kāju iespēra uz zemes guļošajam cietušajam /Persona D/ pa galvu, vienlaikus nobiedējot klātesošos.

Tad /Persona B/ uzbruka /Persona E/ un tīši ar labo dūri vienu reizi iesita pa galvu.

Savukārt /Persona C/ pievienojās /Persona B/ un /Persona A/ agresijai pret /Persona E/. /Persona C/ uzbruka /Persona E/ un tīši ar labo dūri vienu reizi iesita /Persona E/ pa galvu un vienu reizi pa kreiso plecu.

/Persona B/, /Persona A/ un /Persona C/ rīcības rezultātā tika traucēta apsardzes uzņēmuma /Nosaukums B/ darbs, jo apsardzes darbiniekam nācās pārtraukt savus tiešos darba pienākumus, apsargāt veikalu /Nosaukums C/ un uz notikušo reaģēt, novēršoties no saviem tiešajiem darba pienākumiem, tas ir, veikala /Nosaukums C/ apsardzes. Minētais notikums pievērsa uzmanību, nobiedēja un iztraucēja mieru tirdzniecības centra /Nosaukums A/ apmeklētājiem un garāmgājējiem, kuriem, redzot notiekošo, nācās pārtraukt savas ikdienas gaitas un izsaukt policiju, neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu, iejaukties un pārtraukt notiekošās huligāniskās darbības.

Ar savām darbībām /Persona B/ un /Persona A/ /Persona D/ nodarīja vidēja smaguma miesas bojājumus, kas izraisīja ilgstošu veselības traucējumu virs 21 dienas.

Ar savām darbībām /Persona B/, /Persona A/ un /Persona C/ pielietoja fizisku vardarbību pret /Persona E/.

Tiesa atzinusi, ka ar šādām darbībām /Persona A/, /Persona B/ un /Persona C/ katrs izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 231. panta otrajā daļā.

[6] Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas protestu iesniedzis Rietumzemgales prokuratūras prokurors Pāvels Fiļipovs, apelācijas sūdzības iesnieguši apsūdzētā /Persona C/ aizstāvis Jānis Ernstsons un apsūdzētā /Persona A/.

[7] Prokurors P. Fiļipovs apelācijas protestā lūdz atcelt Zemgales rajona tiesas 2023. gada 26. oktobra spriedumu daļā par apsūdzētajam /Persona C/ noteikto sodu un galīgo sodu, un šajā daļā taisīt jaunu spriedumu.

Prokurors lūdz sodīt /Persona C/ pēc Krimināllikuma 231. panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem un probācijas uzraudzību uz 2 gadiem.

Prokurors lūdz saskaņā ar Krimināllikuma 51. pantu, daļēji pieskaitot neizciesto papildsodu - transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu pēc Zemgales rajona tiesas 2021. gada 19. marta sprieduma, noteikt /Persona C/ galīgo sodu – brīvības atņemšanu uz 3 gadiem un probācijas uzraudzību uz 2 gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 4 gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 52. pantu brīvības atņemšanas soda laikā prokurors lūdz ieskaitīt aizturēšanā un apcietinājumā pavadīto laiku no 2023. gada 29. janvāra līdz spriedums stāsies spēkā. Pārējā daļā prokurors lūdz pirmās instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

[7.1] Neapstrīdot lietas faktiskos apstākļus un noziedzīga nodarījuma kvalifikāciju, prokurors norāda, ka pirmās instances tiesas spriedums ir nelikumīgs un atceļams, jo pieļauts Krimināllikuma 46. panta trešās daļas, Kriminālprocesa likuma 574. panta 1. punkta un 575. panta trešās daļas pārkāpums.

[7.2] Nosakot brīvības atņemšanas soda ilgumu, tiesa ņēmusi vērā noziedzīgā nodarījuma izdarītāja /Persona C/ konstatētos divus atbildību pastiprinošos apstākļus, proti, to, ka noziedzīgs nodarījums izdarīts alkohola ietekmē, un to, ka noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu, un atbildību mīkstinošu apstākļu neesību, taču, prokurora ieskatā, tiesa tomēr nav pietiekami tos vērtējusi, kā arī nav pietiekami motivēts konkrētā brīvības atņemšanas soda mērs. Prokurors uzskata, ka tiesai bija jāvērtē ne tikai atbildību mīkstinošo un pastiprinošo apstākļu esamība un skaits vienam pret otru, bet arī to saturs un būtība.

Prokurors norāda, ka pastiprinošais apstāklis – alkohola ietekme jāvērtē individuāli katrā lietā, jo pastāv atšķirība vai, piemēram, apsūdzētajam ir konstatēta alkohola ietekme izelpojamā gaisā mazāk par vienu promili vai vairāk par trim promilēm. Prokurors vērš uzmanību uz to, ka apsūdzētajam /Persona C/ šajā krimināllietā konstatēta alkohola ietekme izelpojamā gaisā 3,39 promiles, kas neļauj piemērot soda mēru tuvu pie minimālās sankcijā paredzētās robežas un būtiski jāņem vērā šis atbildību pastiprinošais apstāklis.

Prokurors vērš uzmanību uz to, ka apsūdzētajam /Persona C/ konstatēts otrs atbildību pastiprinošs apstāklis, proti, recidīvs, kas pēc savas būtības arī var atšķirties, tādēļ, viņaprāt, to arī ir jāvērtē atsevišķi. Prokurors norāda, ka, piemēram, jauns izdarīts noziedzīgs nodarījums tuvu pie sodāmības dzēšanas termiņa, ja iepriekš persona tiesāta vienu reizi, ir nesalīdzināms gadījums ar /Persona C/. Prokurors vērš uzmanību uz to, ka apsūdzētajam /Persona C/ konstatēts recidīvs, apsūdzētais vairākas reizes sodīts, taču piespriestie sodi ar bargiem brīvības atņemšanas mēriem viņu nav labojuši. Apsūdzētais bija sodīts citā procesā pēc Krimināllikuma 175. panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz 10 mēnešiem, savukārt vēl citā procesā par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu 8 mēnešiem, tomēr, izciešot šos sodus, nav labojies.

[7.3] Prokurors uzskata par nepamatotu pirmās instances tiesas atsauci uz kriminālprocesā noslēgto vienošanos ar apsūdzēto /Persona C/ par vainas atzīšanu un soda piemērošanu, kur norādīts, ka prokurors lūgs tiesu sodīt /Persona C/ ar brīvības atņemšanu uz 11 mēnešiem. Prokurors vērš uzmanību uz to, ka apsūdzētais /Persona C/ tiesas sēdē atteicās no vienošanās un savu vainu atzina daļēji, tādējādi prokurora piedāvātais soda mērs vairs

nebija saistošs, jo mainījās faktiskie apstākļi un iztrūka būtisks atbildību mīkstinošs apstāklis, proti, savas vainas atzīšana un izdarītā nožēlošana.

[7.4] Tiesa savā spriedumā atsaukusies uz Latvijas Republikas Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2018. gada 6. novembra lēmumu lietā SKK- 643/2018, un norāda, ka savu procesuālo tiesību neizmantošana nevar būt par pamatu bargāka soda noteikšanai. Savukārt vainas neatzīšana nevar pastiprināt personas atbildību un pasliktināt tās stāvokli lietā. Prokurors norāda, ka šajā gadījumā apsūdzētā /Persona C/ stāvoklis netika pasliktināts viņa vainas neatzīšanas dēļ, bet gan viņam piemērojamais soda mērs netiek samazināts tieši atbildību mīkstinošo apstākļu iztrūkuma dēļ.

Prokurors norāda, ka tiesa nav vērtējusi viņa argumentus par soda mēra piemērošanu, pastiprinošo apstākļu analīzi un pieminēto tiesu praksi, kur, piemēram, krimināllietā Nr. 11095032521 apsūdzētai personai pie tādiem pašiem konstatētajiem pastiprinošajiem apstākļiem par Krimināllikuma 231. panta otro daļu piemērots sods – brīvības atņemšana uz 2 gadiem 6 mēnešiem un probācijas uzraudzība uz 2 gadiem, bet krimināllietā Nr. 11380016622 piemērots sods, saistīts ar brīvības atņemšana uz 3 gadiem.

[7.5] Ņemot vērā iepriekš minēto, lai noteiktu taisnīgu un samērīgu sodu, prokurors uzskata, ka apsūdzētajam /Persona C/ brīvības atņemšanas soda sankcijai jābūt tālāk no minimālās soda robežas.

[8] Apsūdzētā /Persona A/ aizstāve Petra Janule apelācijas sūdzībā lūdz atcelt Zemgales rajona tiesas 2023. gada 26. oktobra spriedumu daļā par procesuālo izdevumu piedziņu no /Persona A/ par sniegto juridisko palīdzību un šajā daļā taisīt jaunu spriedumu.

[8.1] Aizstāve norāda, ka prokurors lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai ir norādījis, ka /Persona A/ ir bez izglītības. No 2023. gada 15. maija tiesas sēžu protokolā fiksēts prokurora teiktais, ka, izsniedzot apsūdzību /Persona A/, kā arī vienošanās protokolu, viņam bija grūtības gan izlasīt tekstu, gan arī rakstīt. Prokurors norādīja, ka, viņaprāt, /Persona A/ ir tik zems izglītības līmenis, ka viņš pilnvērtīgi nevarētu izmantot savas procesuālās tiesības. Bez tam apsūdzētais norādīja, ka viņam nav iebildumu, ka tiek paturēts apcietinājumā, kamēr tiek iztiesāta lieta. No 2023. gada 9. augusta tiesas sēdes protokolā fiksēts aizstāves norādītais, ka /Persona A/ brīvībā nav dzīvesvietas, kur atgriezties, apsūdzētais nevēlas lūgt palīdzību sociālajiem dienestiem, faktiski apcietinājums ir vienīgā vieta, kur viņš var atrasties siltumā, ienākumu avota viņam nav.

[8.2] Aizstāves ieskatā, tiesa formāli atsaukusies uz Kriminālprocesa likuma 84. pantu, ka procesuālie izdevumi piedzenami no apsūdzētā /Persona A/, uzskatot, ka apsūdzētais nav atbrīvojams no procesuālo izdevumu piedziņas, jo krimināllietas materiālos nav dokumentu par to, ka viņš būtu atzīts par maznodrošinātu vai trūcīgu personu. Tiesa vērtējusi, ka apsūdzētais nav uzskatāms par analfabētu vai personu ar tik zemu izglītības līmeni, ka tā nevar pilnvērtīgi izmantot savas procesuālās tiesības, jo viņam ir 7 klašu izglītība. Aizstāve norāda, ka Latvijas Republikā noteikta 9 klašu obligāta pamatizglītība, savukārt apsūdzētais /Persona A/ nevar uzrādīt dokumentus par to, ka būtu pabeidzis 7 klases, jo viņš ir bez noteiktas dzīvesvietas un viņam nav šādu dokumentu, turklāt tiesa nav izrādījusi interesi par to, kur un kādā skolā apsūdzētais ieguvis 7 klases. Aizstāve vērš uzmanību uz to, ka prokurors tiesu debates arī norādīja, ka apsūdzētais /Persona A/ būtu atbrīvojams no procesuālo izdevumu piedziņas, jo, izvērtējot viņa izglītības līmeni, konstatējis, ka tas ir zems, lai apsūdzētais varētu pilnvērtīgi izmantot savas procesuālās tiesības. Prokurors apmeklēja ieslodzījuma vietā apsūdzēto /Persona A/, izsniedzot apsūdzību, un izvērtēja situāciju, savukārt tiesa kontaktējās ar apsūdzēto tikai videokonferences režīmā ar /Cietuma nosaukums/ un izskatāmo jautājum vērtēja formāli.

[8.3] Aizstāve uzskata, ka tiesas spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Kriminālprocesa likuma 15. pantā ir nostiprināts pamatprincips uz taisnīgu tiesu. Aizstāves ieskatā, apsūdzētais /Persona A/ būtu atbrīvojams no procesuālo izdevumu piedziņas par sniegto juridisko palīdzību 763*euro* apmērā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 85. panta pirmās daļas 2. punktu.

[9] Apsūdzētā /Persona C/ aizstāvis Jānis Ernstsons apelācijas sūdzībā lūdz atcelt Zemgales rajona tiesas 2023. gada 26. oktobra spriedumu daļā par procesuālo izdevumu piedziņu no /Persona C/ par labu valstij par aizstāvju sniegto juridisko palīdzību.

[9.1] Aizstāvis norāda, ka pirmās instances tiesai lūdza pilnībā atbrīvot apsūdzēto /Persona C/ no procesuālo izdevumu piedziņas valsts labā par aizstāvju sniegto juridisko palīdzību, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 85.panta pirmās daļas 2. punktu, nevis 1. punktu. Aizstāvis akcentēja to, ka apsūdzētajam /Persona C/ aizstāvis tika norīkots atbilstoši Kriminālprocesa likuma 83. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajam, ka aizstāvja piedalīšanās ir obligāta kriminālprocesā, ja tiesības uz aizstāvību ir personai, kura garīga rakstura vai cita veselības traucējuma dēļ pati nespēj pilnībā izmantot savas procesuālās tiesības.

[9.2] Aizstāvis vērš uzmanību uz to, ka apsūdzētajam /Persona C/ noteikta invaliditāte, viņam ir grūti paust savu viedokli un izteikties, viņa veselības trūkumi bija acīmredzami, tāpēc bija daļēji apgrūtināts tiesas darbs, jo tulks nevarēja pilnvērtīgi veikt tulkojumu, jo vienkārši nesaprata apsūdzētā sacīto, arī pārējiem procesa dalībniekiem bija apgrūtinoši saprast apsūdzētā teikto. Aizstāvim nav ne mazāko šaubu, ka apsūdzētais patstāvīgi nevar realizēt savas procesuālās tiesības, taču šādam aizstāvja tiesas sēdē izteiktam viedoklim tiesa neatrada vietu savā spriedumā.

[10] Apsūdzētais /Persona A/ uz apelācijas instances tiesas sēdi neieradās atkārtoti, nav ziņojis tiesai par savu atrašanās vietu, sūtījumu saņemšanas adresi, par dzīvesvietas maiņu.

Prokurors norādīja, ka lai gan apsūdzētajam /Persona A/ ir deklarētā dzīvesvieta, taču viņš šobrīd uzturas /Pilsētas/, administratīvo pārkāpumu procesos norādījis savu deklarēto dzīvesvietu.

Aizstāve P. Janule norādīja, ka apsūdzētais /Persona A/ ir bezpajumtnieks, ir informācija, ka /Pilsēta/ uzsākti vairāki administratīvo pārkāpumu procesi, jo viņš nakšņoja tramvajos, trolejbusos. Aizstāve uzskata, ka ir iespējams izskatīt lietu bez /Persona A/ piedalīšanās tiesas sēdē.

Uzklausījusi procesa dalībnieku viedokļus, apgabaltiesa atzina, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 464. panta pirmo daļu krimināllieta izskatāma bez apsūdzētā /Persona A/ piedalīšanās, jo viņš atkārtoti neieradās uz apelācijas instances tiesas sēdi un atzīstams, ka viņa neierašanās ir bez attaisnojoša iemesla.

[11] Valsts apsūdzētājs P. Fiļipovs apelācijas instances tiesas sēdē uzturēja apelācijas protestu, lūdza atcelt pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas protestā norādītajā apjomā daļā par apsūdzētajam /Persona C/ noteikto sodu par noziedzīgo nodarījumu, noteikt sodu – brīvības atņemšanu uz 3 gadiem un probācijas uzraudzību uz 2 gadiem.

Prokurors lūdza atcelt pirmās instances tiesas spriedumu arī daļā par galīgā soda noteikšanu apsūdzētajam /Persona C/ saskaņā ar Krimināllikuma 51. pantu un neuzturēja protestu šajā daļā, lūdza galīgo sodu nenoteikt, ņemot vērā, ka ir stājušies spēkā grozījumi Krimināllikumā, kas paredz, ka galīgo sodu nosaka tad, kad stājas spēkā visi nolēmumi, un šo jautājumu izskata citā procesā.

Apsūdzēto aizstāvju P. Janules un J. Ernstsona apelācijas sūdzības prokurors atzina par nepamatotām un lūdza tās noraidīt.

[12] Apsūdzētais /Persona C/ un viņa aizstāvis J. Ernstsons uzturēja apelācijas sūdzību tajā norādītajā apjomā, lūdza atstāt negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu daļā par apsūdzētajam noteikto sodu, bet atcelt daļā par procesuālo izdevumu piedziņu un apsūdzēto atbrīvot no procesuālo izdevumu segšanas par aizstāvju sniegto juridisko palīdzību.

[13] Apsūdzētā /Persona A/ aizstāve uzturēja apelācijas sūdzību tajā norādītajā apjomā, lūdza atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un atbrīvot /Persona A/ no procesuālo izdevumu segšanas par aizstāvju sniegto juridisko palīdzību.

Motīvu daļa

[14] Pārbaudījusi pierādījumus par apsūdzētā /Persona C/ personību, procesuālajiem izdevumiem, noklausījusies apsūdzētā /Persona C/ liecību, apgabaltiesa atzīst, ka Zemgales rajona tiesas 2023. gada 26. oktobra spriedums atceļams daļā par /Persona C/ noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 51. pantu.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums ir tiesisks un pamatots, tāpēc atstājams negrozīts.

[15] Ņemot vērā, ka pirmās instances tiesas spriedums daļā par apsūdzētajam /Persona C/ noteikto sodu un par piedzītajiem procesuālajiem izdevumiem no /Persona C/ un /Persona A/ tiek atstāts bez grozījumiem un

apgabaltiesa piekrīt pirmās instances tiesas spriedumā izdarītajiem atzinumiem šajā daļā, tāpēc, ievērojot Kriminālprocesa likuma 564. panta sesto daļu, apgabaltiesa detalizēti neuzskaita un neatkārto pirmās instances tiesas spriedumā jau analizētos un norādītos atzinumus.

[16] Nosakot sodu /Persona C/, pirmās instances tiesa ir ņēmusi vērā Krimināllikuma 46. pantā noteiktos soda noteikšanas vispārīgos principus, proti, nosakot soda veidu, ņēmusi vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, apsūdzētā personību, savukārt, nosakot soda mēru, tiesa vērtējusi, vai konstatējami atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi.

[17] Saskaņā ar Krimināllikuma 7. panta ceturto daļu apsūdzētais /Persona C/ izdarīja smagu noziegumu.

Pirmās instances tiesa ņēmusi vērā, ka /Persona C/ agrāk sodīts, pastāvīgu algotu darbu nestrādāja, bet strādāja gadījuma darbus, viņam ir 2. grupas invaliditāte.

Ar Zemgales rajona tiesas 2021. gada 19. marta spriedumu /Persona C/ tika sodīts pēc Krimināllikuma 180. panta pirmās daļas (trīs noziedzīgi nodarījumi), kā arī, piemērojot Krimināllikuma 50. panta pirmo un piekto daļu, noteikta brīvības atņemšana uz 1 gadu 6 mēnešiem, atņemtas transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz 4 gadiem 7 mēnešiem 11 dienām. Spriedums stājies spēkā 2021. gada 7. aprīlī.

Apelācijas instances tiesas sēdē apsūdzētais /Persona C/ liecināja, ka laika periodā, kamēr viņš atradās brīvībā, strādājis gadījuma darbus celtniecībā – maisījis betonu, jo pastāvīgā darbā viņu nepieņem, kā arī izdarījis zādzības, lai varētu iztikt. Apsūdzētais liecināja, ka viņam bijusi dzīvesvieta, taču no dzīvokļa izlikts, jo bija parādi par dzīvokli, no 2025. gada 25. janvāra atrodas apcietinājumā citā krimināprocesā. Būdams brīvībā, saistībā ar veselības stāvokli katru mēnesi gājis pie ārsta pēc zālēm.

No lietas materiāliem redzams, ka /Persona C/ veikta ambulatorā tiesu psihiatriskā ekspertīze un sniegts atzinums, ka noziedzīga nodarījuma izdarīšanas laikā spēja saprast savu darbību un to vadīt, kas atbilst juridiskam kritērijam – pieskaitāms.

[18] Pirmās instances tiesa apsūdzētā /Persona C/ atbildību mīkstinošus apstākļus nav konstatējusi un tādus nekonstatē arī apelācijas instances tiesa.

Par apsūdzētā /Persona C/ atbildību pastiprinošiem apstākļiem saskaņā ar Krimināllikuma 48. panta pirmās daļas 1. un 12. punktu pirmās instances tiesa pamatoti atzina to, ka noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu pēc Zemgales rajona tiesas 2021. gada 19. marta sprieduma, kā arī to, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts alkohola ietekmē.

[19] Izvērtējusi apsūdzētā /Persona C/ izdarītā noziedzīgā nodarījuma smagumu, personību raksturojošās ziņas, apsūdzētā lomu noziedzīgajā nodarījumā un radīto kaitējumu, kā arī Krimināllikuma 35. pantā noteikto soda mērķi, pirmās instances tiesa atzina, ka viņam nosakāms brīvības atņemšanas sods, taču ne prokurora pieprasītais pamatsoda mērs – 3 gadi brīvības atņemšana.

Apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas atzinumam par nosakāmo sodu un noteiktajam soda mēram, un atzīst, ka prokurora prasītā soda mēra apmierināšanai nav pamata. Tas apstāklis, ka pirmās instances tiesa pie apsūdzētā /Persona C/ atbildību pastiprinoša apstākļa konstatēšanas nav atsevišķi vērtējusi arī konstatēto promiļu daudzumu, nedod pamatu uzskatīt, ka tiesa to nebūtu ņēmusi vērā, jo lietā tika veikta pierādījumu pārbaude un visi dati par katram apsūdzētajam konstatēto promiļu daudzumu tiesai bija zināmi.

Apgabaltiesa atzīst, ka prokurora protestā norādītais, ka pirmās instances tiesa nav vērtējusi prokurora atsauci saistībā ar noteiktu sodu citā lietā pie tādiem pašiem pastiprinošiem apstākļiem, tas nav attiecināms uz soda noteikšanu izskatāmajā lietā, jo katrā lietā tiesa soda noteikšanā vērtē konkrētā noziedzīgā nodarījuma raksturu, konkrētos faktiskos apstākļus, katra apsūdzētā dalību noziedzīgajā nodarījumā, ja to izdarījušas vairākas personas – personu grupa, kā arī vērtē katra apsūdzētā personību un raksturojošos datus, lai kopumā noteiktais sods būtu individualizēts.

Tiesas uzdevums nav veikt sodu salīdzināšanu ar citās lietās noteiktiem sodiem, bet tiesai ir pienākums noteikt vainīgajai personai tiesisku, pamatotu un taisnīgu sodu saskaņā ar Krimināllikuma 46. pantā norādītajiem soda noteikšanas vispārīgajiem principiem, ievērojot Krimināllikuma 35. pantā noteikto soda mērķi.

Apgabaltiesa atzīst, ka visus likumā paredzētos kritērijus soda noteikšanā apsūdzētajam /Persona C/ pirmās instances tiesa ir ievērojusi, un iztiesāšanā apelācijas instances tiesā netika konstatēti tādi apstākļi, kas būtu par pamatu viņam noteiktā pamatsoda ievērojamai palielināšanai, tāpēc apgabaltiesa neatzīst par pamatotu noteikt apsūdzētajam prokurora prasīto soda mēru.

Apgabaltiesa atzīst, ka ir ņemams vērā arī apstāklis, ka prokurors, sastādot vienošanās protokolu par sodu, bija piekritis, ka apsūdzētajam /Persona C/ tiktu noteikts mazāks pamatsods – brīvības atņemšana uz 11 mēnešiem, nevis apelācijas protestā prasītais – brīvības atņemšana uz 3 gadiem. Turklāt vienošanās protokolā bija norādīti arī abi pastiprinošie apstākļi. Prokurors pamatoti norādījis, ka pēc vienošanās neapstiprināšanas viņu nesaista vienošanās protokolā prasītais sods. Tomēr apgabaltiesa atzīst, ka lūgumam ievērojami palielināt iepriekš prasīto sodu būtu jābūt tādam, lai netiktu pārkāpts šāda lūguma samērīgums. Apgabaltiesa ņem vērā, ka konkrētajos noziedzīgā nodarījuma apstākļos, kad pārējie apsūdzētie ar klaju cinismu publiskā vietā spārdīja cilvēku ar kājām pa galvu, kas liecina par viņu darbību lielāku kaitīgumu, nekā apsūdzētā /Persona C/ darbības, taču viņiem noteikts mazāks pamatsods.

Apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa savus secinājumus par apsūdzētajam /Persona C/nosakāmo sodu ir pamatojusi un spriedumā norādījusi motīvus soda piemērošanā. Apelācijas instances tiesa nekonstatē tādus apsūdzētā /Persona C/personību raksturojošus apstākļus vai citus būtiskus apstākļus, kas būtu par pamatu pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanai un bargāka soda noteikšanai, tāpēc spriedums šajā daļā atstājams negrozīts.

[20] Novērtējusi apsūdzēto aizstāvju P. Janules un J. Ernstsona argumentus apsūdzēto /Persona C/ un /Persona A/ atbrīvošanai no procesuālo izdevumu segšanas par labu valstij saistībā ar samaksu par aizstāvju darbu pirmstiesas procesā un tiesā, apgabaltiesa atzīst, ka šajā daļā pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanai nav pamata.

Lemjot jautājumu par procesuālo izdevumu piedziņu, pirmās instances tiesa ir izvērtējusi izteiktos lūgumus par apsūdzēto /Persona A/ un /Persona C/ atbrīvošanu no procesuālo izdevumu samaksas par aizstāvju darbu.

Attiecībā par /Persona A/ pirmās instances tiesa konstatējusi, ka nav pierādījumi par to, ka viņš būtu atzīts par maznodrošinātu vai trūcīgu personu, kā arī tiesa konstatējusi, ka viņam ir 7 klašu izglītība un viņa izglītības līmenis nav tik zems, lai nevarētu pilnvērtīgi izmantot savas tiesības uz aizstāvību.

Apelācijas instances tiesā netika konstatēti tādi apstākļi, kas būtu par pamatu tam, lai /Persona A/ atbrīvotu no samaksas par aizstāvja darbu. Pārbaudot lietas materiālus, apgabaltiesa konstatē, ka /Persona A/ norādījis, ka viņam ir 7 klašu izglītība, turklāt ir spējis liecināt un paust savu viedokli, sastādītajos dokumentos viņš pašrocīgi norādījis, piemēram, ka – aizturēts pamatoti, protokolu izlasījis, pierakstīts pareizi. Lietas materiāli apstiprina, ka viņam ir deklarēta dzīvesvieta.

Apgabaltiesa atzīst, ka norādītās ziņas – ka /Persona A/ savā dzīvesvietā nedzīvo, ka viņam ir bezpajumtnieka dzīvesveids, jo viņš devies uz /Pilsēta/ vai /Pilsēta/, kur klaiņo, nakšņo sabiedriskajā transportā –, ka šāds dzīvesveids ir apsūdzētā paša izvēle unnav uzskatāms par īpašu stāvokli, lai būtu pietiekams pamats atbrīvošanai no izdevumu samaksas par aizstāvja darbu un šo izdevumu segšana būtu jāuzņemas valstij. Arī apsūdzētā /Persona A/ izglītības līmenis nav raksturojams par tik zemu, lai viņš pilnībā nespētu izmantot savas procesuālās tiesības.

Attiecībā par apsūdzēto /Persona C/ pirmās instances tiesa konstatējusi, ka nav pierādījumi par to, ka viņš būtu atzīts par maznodrošinātu vai trūcīgu personu.

Apsūdzētā /Persona C/ aizstāvis J. Ernstsons norādījis, ka apsūdzētais būtu atbrīvojams no samaksas valsts labā par aizstāvja sniegto juridisko palīdzību saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 85. panta pirmās daļas 2. punktu, jo apsūdzētajam ir tādi veselības traucējumi, kuru dēļ viņš nespēj pilnībā izmantot savas procesuālās tiesības.

Pārbaudot lietas materiālus, apgabaltiesa konstatē, ka lietā nav ziņu par to, ka aizstāvis apsūdzētajam /Persona C/ būtu norīkots realizēt obligāto aizstāvību. Uzklausot apsūdzēto /Persona C/ apelācijas instances tiesas sēdē, apgabaltiesa atzīst, ka nav konstatējami apstākļi, ka viņš veselības stāvokļa dēļ nespētu izmantot savas tiesības uz aizstāvību. Apsūdzētais /Persona C/ apelācijas instances tiesas sēdē spēja paust savu viedokli un sniedza paskaidrojumus par to, ka viņam ir 9 klašu izglītība, ka, būdams brīvībā, strādājis gadījuma darbus, katru mēnesi devies pie ārsta, lietojis zāles, izdarījis arī zādzības, šobrīd atrodas apcietinājumā no 2025. gada 25. janvāra. Noskaidrots, ka /Persona C/ noteikta 2. invaliditātes grupa.

Pārbaudot lietas materiālus, apgabaltiesa konstatē, ka /Persona C/ iztiesāšanā pirmās instances tiesā veikta ambulatorā tiesu psihiatriskā ekspertīze un dots atzinums, ka viņu rekomendē atzīt par pieskaitāmu. Uzklausot apsūdzēto /Persona C/ apelācijas instances tiesā, apgabaltiesa konstatē, ka, lai arī viņam ir runas traucējumi, taču viņš spēja paust savu viedokli un tas bija saprotams.

Apgabaltiesa konstatē, ka lietas materiālos nav dokumentālu ziņu, kas apliecinātu apsūdzētā /Persona C/maznodrošinātas personas statusu, kā arī nav ziņu, ka apsūdzētais atbilstu trūcīgas personas statusam. Apsūdzētā /Persona C/paskaidrojumi – ka viņš šobrīd atrodas ieslodzījuma vietā, ka viņam nav stabilu ienākumu, jo brīvībā viņu neesot pieņēmuši pastāvīgā darbā, ka tāpēc viņš izdarījis zādzības, lai iztiktu –, nav uzskatāmi par īpašu stāvokli un nav pietiekams pamats apsūdzētā atbrīvošanai no izdevumu samaksas par aizstāvju darbu.

Attiecībā par apsūdzēto /Persona C/ un /Persona A/ aizstāvju viedokli, ka apsūdzētajiem būtu tiesības uz atbrīvojumu no samaksas par aizstāvju darbu saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 85. panta pirmās daļas 2. punktu, apgabaltiesa atzīst, ka šāds viedoklis nav pamatots. Pārbaudot lietas materiālus, redzams, ka procesa virzītāji aizstāvjus /Persona C/ un /Persona A/ nav uzaicinājuši obligātās aizstāvības nodrošināšanai, un arī paši aizstāvji ne advokātu orderos, ne paziņojumos par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu nav norādījuši, ka advokātu uzdevums būtu bijis un viņi būtu nodrošinājuši obligāto aizstāvību.

Līdz ar to apgabaltiesa atzīst par noraidāmu aizstāvju lūgumu piemērot Kriminālprocesa likuma 85. panta pirmās daļas 2. punktu un segt no valsts līdzekļiem izdevumus par aizstāvju juridisko palīdzību. Apgabaltiesa atzīst, ka nepastāv apstākļi apsūdzēto /Persona C/ un /Persona A/ atbrīvošanai no procesuālo izdevumu samaksas par aizstāvju darbu pirmstiesas procesā un iztiesāšanā tiesā. Tāpēc minēto izdevumu atlīdzināšanas pienākumu valstij saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 4.punktu un 368.pantu pirmās instances tiesa pamatoti uzlikusi apsūdzētajiem /Persona C/ /Persona C/ un /Persona A/, nosakot likumā paredzēto termiņu labprātīgai izpildei. Līdz ar to pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanai šajā daļā nav pamata.

[21] Apelācijas instances tiesā prokurors lūdza/Persona C/ galīgo sodu nenoteikt saskaņā ar Krimināllikuma 51. pantu, ņemot vērā, ka ir stājušies spēkā grozījumi Krimināllikumā, kas paredz, ka galīgo sodu nosaka tad, kad stājas spēkā visi nolēmumi, un šo jautājumu izskata citā procesā.

Apgabaltiesa pievienojas prokurora viedoklim, ka galīgais sods saskaņā ar Krimināllikuma 51. pantu šajā procesā nav nosakāms, un atzīst, ka nepieciešams papildus iegūt un pārbaudīt ziņas par /Persona C/ izciestā papildsoda – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas termiņu.

Apgabaltiesa atzīst, ka ir konstatējamas šaubas par to, ka pirmās instances tiesa pareizi aprēķinājusi un pievienojusi neizciesto papildsodu pēc iepriekšējā sprieduma. Tiesa norādījusi, ka ar Zemgales rajona tiesas 2021.gada 19. marta spriedumu /Persona C/ sodīts pēc Krimināllikuma 180. panta pirmās daļas un piemēroti Krimināllikuma 50. panta piektās daļas nosacījumi, nosakot brīvības atņemšanu uz 1 gadu 6 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 4 gadiem 7 mēnešiem 11 dienām. Spriedums stājies spēkā 2021. gada 7. aprīlī.

Izskatāmajā lietā /Persona C/ atradās apcietinājumā no 2023. gada 29. janvāra. Taisot spriedumu, pirmās instances tiesa norādījusi, ka daļēji pieskaita neizciesto papildsodu, taču Krimināllikuma 51. panta nosacījumi paredz soda daļēju pievienošanu, kas nav izciests pēc iepriekšējā sprieduma, nevis daļēju pieskaitīšanu. Turklāt tiesa spriedumā nebija norādījusi – kāds konkrēti /Persona C/ bija neizciestais papildsods, lai varētu vērtēt, ka galīgais sods noteikts pareizi.

Ņemot vērā minēto, ir konstatējamas šaubas par neizciestā papildsoda termiņu, ko pirmās instances tiesa noteikusi savā spriedumā, tāpēc šis jautājums pārbaudāms un galīgais sods /Persona C/ nosakāms sprieduma izpildes kārtībā.

[22] Ņemot vērā minēto, pirmās instances tiesas spriedums atceļams daļā par /Persona C/ noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 51. pantu. Pārējā daļā pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanai nav pamata, tāpēc tas atstājams negrozīts.

[23] Apelācijas instances tiesā apsūdzētā /Persona C/ aizstāvību realizēja advokāts Jānis Ernstsons, kuram par veikto darbu saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 84. pantu un Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumiem Nr. 1493 „Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību" no valsts līdzekļiem izmaksājami kopā272,25 *euro*, tai skaitā, 127,05 *euro* par apelācijas sūdzības sagatavošanu un 145,20 *euro* par veikto darbu apelācijas instances tiesā.

Apgabaltiesa nekonstatē apstākļus, kas būtu par pamatu apsūdzētā /Persona C/atbrīvošanai no procesuālo izdevumu atlīdzināšanas par aizstāvja darbu. Tāpēc minēto izdevumu atlīdzināšanas pienākums valstij saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367. panta pirmās daļas 4. punktu un 368. pantu uzliekams apsūdzētajam /Persona C/, nosakot likumā paredzēto termiņu labprātīgai atlīdzināšanai – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

[24] Apelācijas instances tiesā apsūdzētā /Persona A/ aizstāvību realizēja advokāte Petra Janule, kurai par veikto darbu saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 84. pantu un Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumiem Nr. 1493 „Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību" no valsts līdzekļiem izmaksājami kopā265 *euro*, tai skaitā, 105 *euro* par apelācijas sūdzības sagatavošanu un 160 *euro* par veikto darbu apelācijas instances tiesā.

Apgabaltiesa nekonstatē apstākļus, kas būtu par pamatu apsūdzētā /Persona A/ atbrīvošanai no procesuālo izdevumu atlīdzināšanas par aizstāves darbu. Tāpēc minēto izdevumu atlīdzināšanas pienākums valstij saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367. panta pirmās daļas 4. punktu un 368. pantu uzliekams apsūdzētajam /Persona A/, nosakot likumā paredzēto termiņu labprātīgai atlīdzināšanai – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 563. panta pirmās daļas 3. punktu, tiesa

nosprieda

atcelt Zemgales rajona tiesas 2023. gada 26. oktobra spriedumu daļā par /Persona C/ noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 51. pantu.

Pārējā daļā Zemgales rajona tiesas 2023. gada 26. oktobra spriedumu atstāt negrozītu.

Piedzīt no /Persona C/ valsts labā procesuālos izdevumus 272,25 *euro* – samaksu par aizstāvja darbu apelācijas instances tiesā. Noteikt /Persona C/ termiņu procesuālo izdevumu labprātīgai atlīdzināšanai – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Piedzīt no /Persona A/ valsts labā procesuālos izdevumus 265 *euro* – samaksu par aizstāves darbu apelācijas instances tiesā. Noteikt /Persona A/ termiņu procesuālo izdevumu labprātīgai atlīdzināšanai – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 darbdienu laikā kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā, sūdzību vai protestu iesniedzot Zemgales apgabaltiesā.

Pilns spriedums pieejams 2025. gada 4. novembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I. Akmeņlauka

Tiesnesis R. Rinčs

Tiesnese I. Vanaga